

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 28.5.2025
COM(2025) 270 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Strategia UE privind start-upurile și întreprinderile în fază de extindere

Alegeți Europa pentru lansarea și dezvoltarea afacerii

{SWD(2025) 138 final}

1. INTRODUCERE

Contextul

A sosit momentul ca Europa să devină o forță în domeniul start-upurilor. Competitivitatea și, în cele din urmă, prosperitatea noastră depind de acest lucru. Un ecosistem prosper al start-upurilor și al întreprinderilor în fază de extindere poate transforma economia Europei prin creșterea productivității, crearea de locuri de muncă de calitate și atragerea talentelor și a investițiilor. Ecosistemul poate juca, de asemenea, un rol esențial în realizarea ambiției stabilite în Orientările politice ale președintei von der Leyen de a stimula productivitatea, suveranitatea tehnologică și de a plasa inovarea în centrul economiei noastre. Acesta este o parte esențială în realizarea apelului lansat de Busola pentru competitivitate de a reiniția ciclul virtuos al inovării.

Start-upurile și întreprinderile în fază de extindere din Europa stimulează deja inovarea și creativitatea în întreaga noastră economie. Cele 35 000 de întreprinderi aflate în fază incipientă din întreaga Uniune, precum și alte 3 400 de întreprinderi de tehnologie aflate în fază de creștere reprezintă o sursă principală de produse și servicii noi¹. Acestea excelează în ceea ce privește furnizarea de soluții inovatoare la provocările cu care se confruntă clienții, vizarea piețelor de nișă sau emergente și abordarea problemelor adesea trecute cu vederea de întreprinderile mai mari. Ele sunt motoare ale inovării disruptive și creează noi piețe unde UE își poate asuma poziția de lider la nivel mondial. Ele stimulează inovarea și în cadrul întreprinderilor mai mari și consacrate prin colaborare, concurență și achiziții.

Un ecosistem prosper al start-upurilor și al întreprinderilor în fază de extindere în Europa este, de asemenea, esențial pentru autonomia noastră strategică extinsă și pentru reziliența noastră sporită. Start-upurile și întreprinderile europene în fază de extindere consolidează capacitatea industrială și productivitatea UE și contribuie la reducerea dependențelor în sectoare-cheie și în privința tehnologiilor critice. În mod esențial, acestea joacă, de asemenea, un rol vital în asigurarea de locuri de muncă pentru europeni, trei milioane de locuri de muncă fiind create în ultimul deceniu doar de start-upurile din domeniul tehnologiei. Această transformare poate fi amplificată și mai mult de integrarea treptată a țărilor candidate, extinzând sfera de acoperire a ecosistemului competitiv al Uniunii.

Diagnosticul: baze solide, provocări de durată

Start-upurile și întreprinderile în fază de extindere au baze solide pentru a prospera în UE, inclusiv o forță de muncă cu înaltă calificare și un sistem de reglementare stabil. Uniunea Europeană este o putere economică mondială, cu o poziție de lider în domeniul cercetării și inovării, o piață unică cu 450 de milioane de consumatori, o concurență eficientă și loială, economii substanțiale ale gospodăriilor, un mediu de investiții și de afaceri predictibil, bazat pe statul de drept. Antreprenoriatul în domeniul tehnologiei este în creștere, cu mai multe start-upuri lansate anual decât în SUA și o creștere de patru ori a numărului întreprinderilor aflate în fază incipientă față de anul 2015².

¹ Atomico (2024), State of European Tech 2024 („Stadiul tehnologiei europene în 2024”).

² Dealroom – Accelerating Europe report („Raportul privind accelerarea Europei”), 2025.

Politicile UE și naționale au îmbunătățit în mod semnificativ ecosistemul start-upurilor^{3,4}. Începând din 2007, start-upurile finanțate de UE care dezvoltă tehnologii de vârf au mobilizat peste 70 de miliarde EUR sub formă de capital de risc și au generat peste 500 de miliarde EUR în ceea ce privește valoarea întreprinderilor. Consiliul European pentru Inovare (CEI), lansat în 2018, cu un buget de 10,1 miliarde EUR, sprijină inovațiile disruptive, de la cercetare până la adoptarea pe scară largă. În prezent, Fondul CEI este unul dintre cele mai mari fonduri cu capital de risc în domeniul tehnologiei profunde din UE, vizând mobilizarea unei sume de până la 20 de miliarde EUR pentru start-upuri până în 2027. InvestEU, cel mai mare program al UE de sprijinire a întreprinderilor în toate fazele de dezvoltare, completează acest peisaj prin stimularea capitalului inițial, a creșterii economice, a extinderii, a producției și a implementării⁵. Prin parteneri precum Fondul European de Investiții, programul InvestEU este esențial pentru dezvoltarea ecosistemului de capital de risc al Europei, în timp ce inițiativa „Campionii europeni în domeniul tehnologiei” a mobilizat cu succes fonduri publice pentru a sprijini fondurile europene cu capital de risc.

Totuși, înființarea și extinderea întreprinderilor inovatoare în Europa rămâne o sarcină dificilă în prezent. Start-upurile și întreprinderile europene în fază de extindere se confruntă în continuare cu provocări semnificative în ceea ce privește tranziția de la laborator către piață, accesul la capital și la talente și o ieșire reușită de pe piață. Piața rămâne fragmentată, cu dezechilibre regionale, iar eforturile UE de a transpune cercetarea în produse comercializabile și de a dezvolta afacerile sunt împiedicate de o piață unică incompletă – inclusiv în ceea ce privește capitalul –, de fragmentarea în materie de reglementare, de apetitul mai scăzut pentru risc din partea investitorilor, de adoptarea lentă a inovării și de achizițiile publice insuficient utilizate.

Start-upurile europene se confruntă adesea cu două „văi ale morții” (figura 1). Prima apare atunci când inovațiile nu reușesc să devină produse comercializabile, în timp ce a doua, deosebit de dificilă în Europa, are loc atunci când întreprinderile se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește extinderea. Între 2008 și 2021, aproape 30 % dintre „unicornii”⁶ europeni și-au mutat sediul în afara UE⁷ și doar 8 % dintre întreprinderile în fază de extindere la nivel mondial își au sediul în Europa. Europa riscă să rămână în urmă în ceea ce privește tehnologiile strategice, deoarece se străduiește să mențină și să atragă întreprinderi în fază de extindere, cu potențial ridicat, din domeniul tehnologiei.

³ De exemplu, Alianța europeană a națiunilor pentru start-upuri (ESNA), a cărei misiune este de a identifica, de a împărtăși și de a pune în aplicare bunele practici în materie de politici pentru start-upuri, precum și de a monitoriza progresele înregistrate de statele membre în ceea ce privește punerea lor în aplicare în temeiul competențelor naționale.

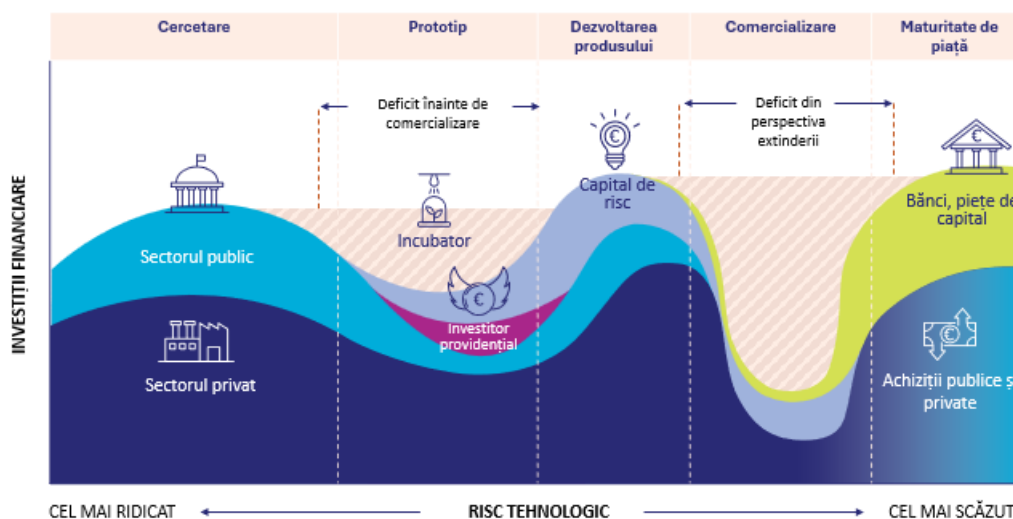
⁴ Comisia Europeană – Viitorii lideri ai Europei: inițiativa privind întreprinderile nou-înființate și extinderea acestora [COM(2016) 733 final], 22 noiembrie 2015; inițiativa „Startup Europe” (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/startup-europe>).

⁵ Aproximativ 40 % din garanția InvestEU în valoare de 26,2 miliarde EUR este utilizată pentru sprijinirea împrumuturilor cu risc ridicat, a investițiilor de cvasicapital și de capital realizate de partenerii de implementare în cadrul unor mecanisme de partajare a riscurilor cu bugetul UE.

⁶ Un „unicorn” este o întreprindere privată – un start-up – cu o valoare de piață estimată la cel puțin 1 miliard EUR.

⁷ Raportul tehnic al JRC intitulat „In search of the EU unicorns – what do we know about them?” („În căutarea unicornilor din UE – ce știm despre ei?”), 2022,

<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC127712>.

/Figura 1: Ilustrație simplificată a celor două „văi ale morții” pentru start-upuri

Viziunea: transformarea UE într-o forță în domeniul start-upurilor și al întreprinderilor în fază de extindere

Strategia UE privind start-upurile și întreprinderile în fază de extindere își propune să facă din Europa cel mai bun loc din lume pentru lansarea și dezvoltarea întreprinderilor globale bazate pe tehnologie, inclusiv a întreprinderilor din domeniul tehnologiei profunde. Strategia se axează pe sprijinirea inovatorilor, fondatorilor și investitorilor pentru a alege Europa, prin îmbunătățirea condițiilor pentru start-upuri și întreprinderile în fază de extindere, permițându-le să valorifice noile oportunități geopolitice și reducând motivele pentru mutarea sediului în afara UE. Acest lucru este crucial pentru tehnologiile strategice, cum ar fi inteligența artificială, tehnologiile cuantice, semiconductorii avansați, tehnologia medicală, biotehnologia, aplicațiile din domeniul bioeconomiei, tehnologiile curate și energia (inclusiv tehnologia nucleară), tehnologiile legate de apă și cele marine (blue tech), securitatea, apărarea, spațiul, robotica și materialele avansate⁸.

Bazându-se pe Strategia Comisiei privind piața unică⁹ și pe alte eforturi de îmbunătățire a mediului de afaceri, strategia se axează pe îmbunătățirea accesului la piața internă a Europei, care are un potențial imens de stimulare a inovării și de menținere a competitivității întreprinderilor europene la nivel mondial. Aceasta permite start-upurilor și întreprinderilor în fază de extindere să se dezvolte și să ajungă la dimensiunea necesară pentru a concura în mod eficace.

Pentru a realiza acest lucru, strategia urmărește să reorienteze economia europeană către un model mai antreprenorial și inovator. Scopul său este de a crea un ecosistem dinamic în care viziunea îndrăznească și asumarea unor riscuri calculate sunt încurajate, iar eșecul este considerat ca fiind un pas necesar către progres. Strategia va genera schimbări de politică și

⁸ Inclusiv aplicațiile cu dublă utilizare.

⁹ [Strategia privind piața unică](#).

de reglementare în întreaga UE, Comisia oferind un exemplu în acest sens. Scopul este de a deschide calea pentru o nouă generație de start-upuri, „centauri” și „unicorni” europeni care au potențialul de a deveni lideri mondiali în domeniul tehnologiei.

Strategia stabilește o serie de măsuri legislative, de politică și de sprijin financiar în favoarea start-upurilor și a întreprinderilor europene în fază de extindere, atât la nivelul UE, cât și la nivelul statelor membre. Impactul său va fi măsurat în funcție de 1) creșterea numărului de start-upuri în UE, 2) creșterea numărului de „centauri”¹⁰ în UE și 3) creșterea numărului de „unicorni” în UE, precum și în funcție de modul în care aceste cifre se compară cu cele înregistrate de concurenții globali ai UE.

Strategia este structurată în funcție de diferitele nevoi pe care o întreprindere inovatoare le poate întâmpina de-a lungul ciclului său de viață, de la înființare până la extindere, maturizare și succes în UE:

- 1) o reglementare favorabilă inovării;
- 2) o mai bună finanțare;
- 3) pătrunderea rapidă pe piață și extinderea;
- 4) sprijin pentru cele mai bune talente și
- 5) accesul la infrastructură, rețele și servicii.

Strategia este însoțită de un document de lucru al serviciilor Comisiei.

¹⁰ Un „centaur” este o întreprindere privată – un start-up – cu o valoare de piață estimată la cel puțin 100 de milioane EUR.

2. O REGLEMENTARE FAVORABILĂ INOVĂRII

Europa este recunoscută pentru standardele sale de reglementare solide, care oferă stabilitate și încredere atât investitorilor din UE, cât și celor din afara UE. Cadrul de reglementare al UE asigură, de asemenea, siguranță și claritate pentru start-upuri, promovând inovarea și antreprenoriatul. În același timp, Comisia reduce în mod activ sarcinile administrative, propunându-și o reducere de 25 % pentru întreprinderi și de 35 % pentru IMM-uri, prin care să îmbunătățească agilitatea. Strategia privind piața unică¹¹ abordează fragmentarea și obstacolele din calea liberei circulații a bunurilor și serviciilor, oferind o bază solidă pentru creștere.

Pentru a rămâne competitivă în peisajul tehnologic mondial care evoluează rapid, UE se confruntă cu mai multe provocări. Fragmentarea reglementărilor între statele membre îngreunează funcționarea eficientă a start-upurilor și a întreprinderilor în fază de extindere în cadrul pieței unice. Sistemele juridice naționale diferite, în special în domenii precum impozitarea, dreptul societăților comerciale și dreptul valorilor mobiliare, creează bariere pentru investitori, limitând fluxul de capital. Start-upurile se confruntă, de asemenea, cu dificultăți în ceea ce privește respectarea diverselor legislații ale muncii și costurile ridicate ale eșecului, ceea ce aduce incertitudine atât pentru fondatori, cât și pentru investitori. În plus, ritmul lent al aprobării noilor tehnologii de către autoritățile de reglementare, alături de cadrele de reglementare existente care nu se adaptează rapid la inovare, împiedică adoptarea produselor și serviciilor disruptive.

Pentru a aborda aceste provocări, UE trebuie să își sporească agilitatea în materie de reglementare. Viitorul Act european privind inovarea și cel de al 28-lea regim vor ajuta start-upurile și întreprinderile în fază de extindere să se dezvolte în întreaga UE. Adoptarea Directivei privind insolvența va simplifica procedurile de insolvență, aducând beneficii și start-upurilor prin reducerea complexității și a costurilor. Viitoarea recomandare fiscală, ca parte a Pactului pentru o industrie curată, va recomanda acordarea unui tratament favorabil cheltuielilor imediate și amortizării accelerate și oferirea unor stimulente pentru creditele fiscale care sprijină activitățile de investiții ale start-upurilor și ale întreprinderilor în fază de extindere. În plus, **spațiile de testare în materie de reglementare**¹² pot oferi start-upurilor medii de testare în condiții reale, permițându-le să își perfecționeze inovațiile, în timp ce autoritățile de reglementare pot înțelege mai bine nevoile inovațiilor emergente și pot adapta normele pentru a răspunde mai bine acestor provocări. Prin urmare, spațiile de testare nu numai că ajută start-upurile¹³, ci și promovează o colaborare mai strânsă cu autoritățile,

11 The Single Market: our European home market in an uncertain world („Piața unică: piața noastră internă europeană într-o lume incertă”), COM(2025) 500 final.

12 Concluziile Consiliului privind spațiile de testare în materie de reglementare și clauzele de experimentare drept instrumente ale unui cadru de reglementare rezilient și adaptat exigențelor viitorului, care face față provocărilor perturbatoare în era digitală 2020/C 447/01, JO C 447, 23.12.2020, p. 1.

13 De exemplu, peste 60 % dintre start-upurile din domeniul tehnologiei financiare, care au participat la spații de testare în materie de reglementare, au reușit să atragă investiții în primele șase luni de desfășurare a testelor (<https://www.jbs.cam.ac.uk/faculty-research/centres/alternative-finance/publications/early-lessons-on-regulatory-innovation-to-enable-inclusive-fintech/>) și, prin participarea la spațiile de testare, șansele lor de a atrage finanțare au crescut cu 50 % (<https://www.bis.org/publ/work901.pdf>).

consolidând încrederea și atrăgând investiții, iar atunci când sunt aplicate inovării bazate pe realitatea zonei, pot stimula dezvoltarea locală la nivel teritorial.

Comisia va propune recomandări specifice fiecărei țări prin intermediul procesului semestral european pentru a îmbunătăți politica de inovare și pentru a simplifica mediul de afaceri din statele membre. Comisia va continua să consolideze capacitatea administrativă a statelor membre prin intermediul instrumentului de sprijin tehnic. În plus, Comisia va depune eforturi în vederea accelerării proceselor de standardizare ale UE pentru a ține pasul cu progresele tehnologice, asigurându-se că intrarea pe piață și extinderea start-upurilor devin mai ușoare și mai rapide în cadrul pieței unice.

Acțiuni

- **Comisia va propune un al 28-lea regim european** care va oferi un set unic de norme pentru întreprinderi. Regimul ar urma să includă un cadru juridic corporativ al UE, bazat pe soluții digitale în mod implicit, și va ajuta întreprinderile să depășească barierele în ceea ce privește înființarea, extinderea și funcționarea întreprinderilor pe piața unică. În acest scop, regimul va simplifica normele aplicabile și va reduce costul eșecului, prin abordarea unor aspecte specifice din domeniile relevante ale dreptului, inclusiv dreptul insolvenței, dreptul muncii și legislația fiscală. Acesta va analiza posibilitatea de a permite întreprinderilor să se stabilească mai rapid în Europa, în mod ideal în termen de 48 de ore (T1 2026).
- **Comisia va propune portofelul întreprinderilor europene** ca piatră de temelie a desfășurării de activități comerciale în mod simplu și digital în UE, prin care să se stabilească o identitate digitală pentru toți operatorii economici și să se ofere un cadru pentru schimbul de date și credențiale verificate cu scopul de a permite interacțiuni digitale fără sincope între operatorii economici și administrațiile publice din întreaga Uniune (T4 2025).
- **Comisia va propune un Act european privind inovarea, care** va promova, de asemenea, **spațiile de testare în materie de reglementare**, pentru a permite inovatorilor să dezvolte și să testeze idei noi. Acesta va conține o definiție juridică comună și principii de bază privind instituirea unor spații de testare în materie de reglementare, inclusiv a unor spații de testare transfrontaliere sau bazate pe realitatea zonei, asigurând în același timp nevoile specifice sectorului (T1 2026).
- Comisia va propune un „**test voluntar de rezistență în materie de inovare**” pentru **statele membre**, constând în recomandări adresate statelor membre de a evalua în mod sistematic impactul potențial asupra inovării atunci când elaborează acte legislative naționale noi sau revizuite (T1 2026).
- Comisia va prezenta propuneri de **reducere a sarcinilor de reglementare în sectoarele strategice** prin intermediul viitoarelor propuneri legislative și nelegislative la nivel sectorial, cum ar fi actul legislativ european privind biotehnologiile, strategia UE în domeniul bioeconomiei, strategia UE în domeniul științelor vieții, actul legislativ privind materialele avansate, Regulamentul privind dispozitivele medicale și Pachetul Omnibus de simplificare a apărării (începând din 2025).

- Comisia va **revizui Regulamentul privind standardizarea** pentru a face procesele de standardizare mai rapide și mai accesibile, în special pentru IMM-uri și start-upuri (T2 2026).
- Comisia va **lansa un studiu** pentru a evalua măsura în care modul de organizare și reglementare a restructurării întreprinderilor la nivelul UE și al statelor membre creează obstacole pentru start-upuri, întreprinderile în fază de extindere sau întreprinderile inovatoare în ceea ce privește adaptarea întreprinderilor și inovarea în diferite sectoare ale economiei, pe baza datelor la nivel de întreprindere (2026). Acest studiu va sprijini punerea în aplicare a Foii de parcurs privind locurile de muncă de calitate și a pachetului privind mobilitatea echitabilă a forței de muncă.

3. O MAI BUNĂ FINANȚARE PENTRU START-UPURI ȘI ÎNTREPRINDERILE ÎN FAZĂ DE EXTINDERE

Investițiile europene de capital de risc (CR) au avut o performanță puternică, în prezent randamentele fiind echivalente cu cele din afara UE sau chiar depășindu-le pe acestea din urmă¹⁴. Sectorul public al UE a avut un rol esențial în stimularea pieței capitalului de risc, prin inițiative precum Fondul InvestEU, care a mobilizat capital privat pentru investiții în IMM-uri și în întreprinderile în fază de extindere. Consiliul European pentru Inovare (CEI) a sprijinit start-upurile din domeniul tehnologiei profunde prin granturi și investiții de capital în valoare de până la 30 de milioane EUR, iar inițiativa „Campionii europeni din domeniul tehnologiei” a mobilizat cu succes fonduri publice pentru a sprijini fondurile europene cu capital de risc. Fondul European de Investiții (FEI) a catalizat creșterea sectorului capitalului de risc în ultimii 30 de ani, mobilizând până la 7 miliarde EUR pe an sub formă de fonduri în întreaga Europă. Aceste experiențe arată beneficiile în urma combinării sprijinului prin intermediari financiari (astfel cum s-a procedat în cadrul InvestEU) care contribuie la dezvoltarea ecosistemului de capital de risc în ansamblu, cu investiții directe de capital realizate de Fondul CEI, care permit luarea unor decizii strategice în ceea ce privește selecția întreprinderilor în care să se investească, partenerii de investiții și orientările în materie de investiții, precum și cu fonduri cu gestiune partajată, în principal Fondul european de dezvoltare regională, care acționează ca un catalizator pentru atragerea de fonduri private suplimentare prin granturi și instrumente financiare. Investițiile străine de capital de risc în întreprinderile europene au tot crescut începând din 2016¹⁵. Uniunea Europeană are un număr tot mai mare de investitori providențiali, în special fondatori de succes care sunt dispuși să reinvestească și să îndrume noua generație de start-upuri¹⁶.

Totuși, sistemul financiar al UE se axează în continuare în principal pe bănci, activele bancare totalizând 300 % din PIB-ul UE, comparativ cu doar 85 % în SUA.¹⁷ Dimensiunea redusă a pieței capitalului de risc din UE este determinată de lipsa culturii capitalurilor proprii, de aversiunea față de risc și de fragmentarea piețelor de capital din cauza normelor naționale diferite¹⁸. Această fragmentare în materie de reglementare include diferențe în ceea ce privește insolvența, legislațiile privind societățile comerciale, sistemele fiscale și piețele publice, care limitează oportunitățile de ieșire din investiții¹⁹. Există mari diferențe geografice în ceea ce privește disponibilitatea unei astfel de finanțări, unele state membre confruntându-

¹⁴ InvestEurope, 2024.

¹⁵ UE plus Regatul Unit.

¹⁶ Regulamentul furnizorilor europeni de servicii de finanțare participativă pentru întreprinderi facilitează o intermediere și o stabilire de contacte mai eficiente, inclusiv între investitorii providențiali și start-upuri la nivel paneuropean.

¹⁷ BEI (2024), The scaleup gap: financial market constraints holding back innovative firms in the European Union („Decalaje din perspectiva extinderii întreprinderilor: constrângerile piețelor financiare care frânează avântul întreprinderilor inovatoare din Uniunea Europeană”), Banca Europeană de Investiții, <https://data.europa.eu/doi/10.2867/382579>.

¹⁸ BEI (2024), The scaleup gap: financial market constraints holding back innovative firms in the European Union („Decalaje din perspectiva extinderii întreprinderilor: constrângerile piețelor financiare care frânează avântul întreprinderilor inovatoare din Uniunea Europeană”), Banca Europeană de Investiții, <https://data.europa.eu/doi/10.2867/382579>.

¹⁹ A se vedea rezumatul consultării inclus în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezenta strategie.

se în continuare cu probleme semnificative în toate etapele de mobilizare de fonduri. Nivelul investițiilor transfrontaliere rămâne scăzut, ceea ce afectează, de asemenea, perspectivele de creștere și poate determina întreprinderile inovatoare să caute piețe mai mari și o finanțare mai simplă în afara Europei.

Există în continuare un deficit clar de finanțare în ceea ce privește finanțarea pentru extinderea tehnologiilor cu grad ridicat de risc și cu utilizare intensivă a capitalului, care necesită investiții de peste 100 de milioane EUR²⁰. Lipsa unui acces mai larg la capitalul de extindere sau de creștere prezintă mai multe riscuri pentru UE, și anume i) pierderea întreprinderilor pe care Europa le-a stimulat în faza inițială de creștere și ii) pierderea tehnologiilor critice care sunt esențiale pentru prosperitatea noastră viitoare. Este necesar un fond european pentru extindere cu masă critică, care să funcționeze în condiții de piață, pentru a acoperi acest deficit și a consolida securitatea economică și suveranitatea tehnologică a UE. În plus, astfel cum s-a anunțat în Uniunea economiilor și a investițiilor, Comisia va analiza modalități de sprijinire a ETCI 2.0, o structură mai profundă și mai ambițioasă a unui fond de fonduri, care pune în comun capital atât de la investitori privați, cât și de la investitori publici și care urmează să fie lansată de FEI până în 2026. Se va asigura o cooperare strânsă și o complementaritate între ETCI 2.0 și noul Fond „Scaleup Europe” (Fondul pentru extinderea întreprinderilor din Europa), pentru a maximiza impactul și flexibilitatea, în special în perspectiva viitorului Fond european pentru competitivitate.

Cererea de finanțare a start-upurilor din domeniul tehnologiei profunde rămâne, de asemenea, ridicată. Deși Fondul CEI a devenit unul dintre principalii investitori europeni în domeniul tehnologiei profunde în doar patru ani, cererea de sprijin din partea unor întreprinderi excelente din domeniul tehnologiei profunde nu poate fi satisfăcută în prezent²¹. În același timp, CEI trebuie să își simplifice și să își accelereze procesele pentru a răspunde mai bine nevoilor solicitanților și ale eventualelor entități în care s-a investit. În plus, CEI se va inspira din practicile de tip ARPA și va colabora îndeaproape cu investitorii săi de încredere, cu partenerii săi corporativi și cu cei mai de succes inovatori europeni pentru a identifica tendințele tehnologice emergente și tehnologiile disruptive care sunt esențiale pentru competitivitatea și autonomia strategică europeană²².

În special, femeile antreprenor și femeile investor continuă să se confrunte cu obstacole semnificative în ceea ce privește accesul la finanțare. De exemplu, investițiile de capital în start-upurile din domeniul tehnologiei sunt încă dominate de echipe fondatoare formate exclusiv din bărbați, echipele fondatoare mixte beneficiind de 15 % din finanțare, în timp ce echipele formate exclusiv din femei primesc doar 3 %²³. Consolidarea accesului femeilor la finanțare, creșterea reprezentării acestora în rolurile decizionale din domeniul financiar și promovarea rețelelor de investiții conduse de femei sunt esențiale pentru eliminarea acestei

²⁰ [Scale-up financing gap](#), Raportul FEI privind deficitul de finanțare pentru extindere.

²¹ Doar 5,9 % din cererile de finanțare adresate instrumentului Accelerator al CEI au avut succes la cel mai recent termen-limită (octombrie 2024), cifră care este în concordanță cu cele din exercițiile financiare anterioare.

²² ARPA (Advanced Research Projects Agency – Agenția pentru proiecte de cercetare avansată) este o agenție guvernamentală a SUA care finanțează cercetarea cu grad ridicat de risc și înaltă rentabilitate pentru a stimula inovațiile revoluționare în știință și tehnologie și care a fost înființată inițial sub denumirea de ARPA (în prezent DARPA) în cadrul Departamentului Apărării și a fost reprodusă ulterior în alte sectoare, cum ar fi cel al energiei (ARPA-E) și cel al sănătății (ARPA-H).

²³ Comisia Europeană: Direcția Generală Cercetare și Inovare, She-Figures 2024 – Raport de politică, Oficiul pentru Publicații al UE, 2025.

disparități de gen persistente. Planul de acțiune pentru economia socială și viitoarea revizuire a acestuia (2026) vor urmări, de asemenea, să consolideze sprijinul pentru inovarea socială.

În prezent, investitorii instituționali europeni, inclusiv fondurile de pensii și de asigurări, joacă doar un rol limitat pe piața europeană a capitalului de risc. Între 2013 și 2023, fondurile de pensii au reprezentat doar 7 % din fondurile cu capital de risc din UE²⁴. Totuși, unele state membre ale UE au început deja să ia inițiative pentru a mobiliza investitorii instituționali să participe la investiții de capital de risc²⁵.

Multe start-upuri se străduiesc să își utilizeze activele necorporale, cum ar fi proprietatea intelectuală (PI), drept garanții reale sau valori mobiliare pentru a obține finanțare, din cauza i) practicilor bancare restrictive, ii) a unui ecosistem subdezvoltat de evaluare a proprietății intelectuale, iii) a lipsei de încredere în metodele de evaluare a proprietății intelectuale, iv) a gradului scăzut de cunoaștere a metodelor de evaluare a proprietății intelectuale recunoscute la nivel internațional și, în general, v) a recunoașterii limitate pe piață a finanțării garantate cu PI. În UE nu există stimulente pentru a încuraja băncile și investitorii instituționali să se implice în finanțarea garantată cu PI.

Potențialul investitorilor providențiali europeni este încă limitat de obstacolele în calea investițiilor transfrontaliere și de practicile comerciale care blochează investițiile investitorilor providențiali pe o perioadă lungă de timp.

Legislația UE, cum ar fi **examinarea investițiilor străine directe (ISD) și normele privind ajutoarele de stat**, este esențială pentru asigurarea securității, a intereselor strategice și a echității pieței unice a UE. Acest lucru este valabil și pentru investițiile străine directe în start-upuri și în întreprinderile în fază de extindere, în cazul cărora aspectele legate de deținerea drepturilor de proprietate intelectuală și de valoarea adăugată locală sunt esențiale. Totuși, implementarea lor poate fi uneori percepută de start-upuri ca fiind prea greoaie și sufocantă. Prin urmare, este important ca aceste instrumente să vizeze în continuare obiectivele lor. În acest spirit, revizuirea în curs a Regulamentului privind examinarea ISD intenționează să armonizeze procesele de examinare în toate statele membre și să îmbunătățească cooperarea la nivelul UE. Comisia va colabora cu statele membre pentru a se asigura că procedurile de examinare a ISD sunt eficace, proporționale, predictibile și nu descurajează investițiile legitime. Normele privind ajutoarele de stat oferă deja o anumită flexibilitate start-upurilor, permițând derogări de la restricțiile generale privind ajutoarele acordate întreprinderilor „aflate în dificultate”. Totuși, întrucât definițiile actuale se bazează pe indicatori financiari statici, Comisia va evalua modul în care aceste norme pot fi mai bine adaptate pentru a oferi sprijin start-upurilor în vederea dezvoltării.

Disponibilitatea limitată a unor opțiuni de ieșire adecvate reprezintă un obstacol major în calea majorării capitalului de risc și a capitalului de creștere în UE. În timp ce volumele ofertelor publice inițiale (OPI) în Europa au crescut în mod considerabil, ajungând la peste 320 de miliarde EUR în ultimul deceniu, ieșirile rămân concentrate în câteva țări, iar piața bursieră a UE reprezintă doar 55 % din PIB-ul UE, comparativ cu 147 % în SUA. Uniunea Europeană reprezintă doar 11 % din OPI la nivel mondial.

²⁴ France Digitale, 2024.

²⁵ De exemplu, inițiativa Tibi în Franța sau inițiativa WIN în Germania.

Pentru a aborda principalele provocări legate de funcționarea piețelor de capital ale UE, Comisia implementează strategia privind **Uniunea economiilor și a investițiilor (UEI)**²⁶. Uniunea economiilor și a investițiilor va reduce fragmentarea pieței, va crea oportunități de investiții mai bune pentru cetățeni și va contribui la extinderea opțiunilor de finanțare pentru întreprinderi. În special, aceasta va urmări să îmbunătățească accesul la finanțare prin capitaluri proprii și prin îndatorare pentru start-upuri și întreprinderile în fază de extindere, să consolideze rolul capitalului de risc și al investitorilor instituționali și să alinieze mai bine instrumentele de finanțare publică ale UE la obiectivele UEI.

În cele din urmă, **fuziunile și achizițiile joacă un rol esențial în reinvestire și în extinderea inovării**, dar peste 60 % din preluările start-upurilor europene sunt realizate de întreprinderi din afara UE. Pentru ca UE să își păstreze suveranitatea tehnologică și să stimuleze creșterea inovării pe plan intern, întreprinderile europene trebuie să concureze mai bine pentru a menține talentele și tehnologiile pe continentul nostru, asigurându-se, în același timp, că întreprinderile tinere își pot alege propriile strategii de creștere și de ieșire fără a înăbuși ambiția.

Actiuni

- Comisia va **extinde Consiliul European pentru Inovare** și va simplifica normele acestuia. Consiliul European pentru Inovare se va concentra mai mult pe finanțarea bazată pe provocări și etapizată pentru inovațiile cu grad ridicat de risc prin introducerea mai multor procese de tip ARPA. De asemenea, Consiliul își va extinde rețeaua investitorilor de încredere și va colabora mai bine cu „centaurii” și „unicornii” din UE pentru feedback în materie de politici (2025).
- Comisia va colabora cu investitorii privați pentru a implementa, ca parte a Fondului CEI, un **Fond „Scaleup Europe”**²⁷ bazat pe piață, administrat privat și cofinanțat din surse private, având o strategie de investiții specifică, menită să reducă deficitul de finanțare a întreprinderilor în fază de extindere din domeniul tehnologiei profunde. Fondul „Scaleup Europe” va mobiliza fonduri private semnificative și va face investiții directe de capital în sectoare strategice²⁸, pentru a contribui la suveranitatea tehnologică și la securitatea economică a Europei. Implementarea Fondului „Scaleup Europe” nu aduce atingere următorului cadru financiar multianual. Fondul „Scaleup Europe” va lucra în strânsă cooperare cu InvestEU și în complementaritate cu inițiativa „Campionii europeni din domeniul tehnologiei” și cu alte instrumente ale Grupului BEI (2026).
- Comisia, în coordonare cu Grupul BEI, va colabora cu marii investitori instituționali pentru a elabora un **Pact european voluntar pentru investiții în inovare** destinat celor care se angajează să investească o parte din activele lor administrate în fonduri

²⁶ Uniunea economiilor și a investițiilor – O strategie de stimulare a prosperității cetățenilor și a competitivității economice în UE (COM/2025/124, final).

²⁷ Acest fond a fost menționat în comunicările anterioare ale Comisiei, de exemplu în Pactul pentru o industrie curată, ca *Fondul pentru extindere TechEU*, conceptul fiind același. Guvernanța internă a fondului de către Comisie va fi decisă după adoptarea strategiei.

²⁸ De exemplu, inteligența artificială, tehnologiile cuantice, semiconductorii avansați, tehnologia medicală, biotehnologia, aplicațiile din domeniul bioeconomiei, tehnologiile curate și energia (inclusiv tehnologia nucleară), tehnologiile legate de apă și cele marine (blue tech), securitatea, apărarea, spațiul, robotica și materialele avansate, precum și aplicațiile cu dublă utilizare.

de fonduri ale UE, în fonduri cu capital de risc și în întreprinderi în fază de extindere necotate la bursă (2026).

- Comisia va mobiliza și va consolida instrumentele existente și va dezvolta noi instrumente pentru a investi în **start-upuri și întreprinderi europene în fază de extindere din domeniul securității și apărării**, în concordanță cu Cartea albă privind apărarea²⁹ și pe baza viitorului Pachet Omnibus de simplificare a apărării. Aceste instrumente ar putea include abordări de finanțare mai flexibile și mai adaptabile pentru inovatorii emergenți în domeniul apărării, inclusiv din Ucraina, cum ar fi sprijinul specific acordat unor entități individuale, precum și consolidarea și extinderea domeniului de aplicare al opțiunilor de finanțare disponibile ale UE, inclusiv al instrumentelor de capitaluri proprii și de datorie (2026).
- Comisia va elabora, în cooperare cu Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală, un **cadru pentru evaluarea proprietății intelectuale** cu privire la finanțarea garantată cu PI. De asemenea, Comisia va extinde baza de dovezi pentru a dezvolta instrumente concrete de finanțare legate de proprietatea intelectuală. (T2 2027).
- Comisia va sprijini **investitorii providențiali europeni** și rețelele acestora pentru a crea mai multe posibilități de creștere a start-upurilor tinere (2026).
- În contextul viitoarei revizui a Orientărilor privind salvarea și restructurarea, Comisia va revizui definiția „**întreprinderii aflate în dificultate**”, ținând seama de posibilele obstacole în calea anumitor start-upuri și întreprinderi în fază de extindere, care nu sunt expuse riscului de a-și înceta activitatea, în ceea ce privește beneficierea de alte tipuri de ajutoare de stat (începând din T2 2025).
- Comisia va revizui **Orientările privind concentrările orizontale și neorizontale**, ținând seama de criterii dinamice, cum ar fi concurența în materie de inovare (2027).
- Comisia va crea o **rețea a marilor întreprinderi europene** pentru a integra mai bine întreprinderile mari, investitorii de risc corporativi și achizitorii corporativi în ecosistemul de inovare al UE și pentru a beneficia de soluțiile inovatoare dezvoltate de start-upuri. Membrii rețelei ar urma să ofere consiliere cu privire la politicile conexe, să se implice în stabilirea de contacte cu start-upurile și să își asume un angajament voluntar de a favoriza start-upurile europene atunci când se implică, investesc și achiziționează soluții inovatoare, în special atunci când utilizează fonduri publice sau când exploatează infrastructuri critice de cercetare sau tehnologie (2026).

²⁹ Comisia Europeană, Carte albă comună privind pregătirea pentru apărare a Europei 2030, 19 martie 2025 https://commission.europa.eu/document/download/e6d5db69-e0ab-4bec-9dc0-3867b4373019_en?filename=White%20paper%20for%20European%20defence%20%E2%80%93%20Readiness%202030.pdf.

4. PĂTRUNDEREA RAPIDĂ PE PIAȚĂ ȘI EXTINDEREA

Comercializarea cu succes a produselor inovatoare se bazează pe o combinație de spirit antreprenorial, capital tolerant la risc, cerere de pe piață și sprijin public. Universitățile³⁰ joacă un rol esențial în acest ecosistem, producând peste 157 000 de întreprinderi de tip spin-off și start-upuri ale absolvenților, care ar putea genera 6,1 milioane de locuri de muncă în următorul deceniu³¹. Uniunea Europeană are un istoric îndelungat de inițiative și politici publice adoptate în sprijinul ecosistemelor de inovare. Se preconizează că **Sistemul european al brevetului unitar, lansat în 2023, va reduce în mod semnificativ costurile brevetelor, va oferi o protecție uniformă și va accelera comercializarea tehnologiilor în întreaga UE.**

În Europa, nivelul de transpunere a cercetării în întreprinderi comerciale rămâne scăzut în afara clusterelor de inovare de înaltă performanță. Institutul European de Inovare și Tehnologie³², Rețeaua întreprinderilor europene³³, Platforma de colaborare a clusterelor europene (ECCP) și centrele europene de inovare digitală (EDIH) sprijină deja antreprenoriatul și start-upurile universitare, dar există în continuare probleme esențiale. În timp ce universitățile generează peste 10 % din brevetele depuse la Oficiul European de Brevete, doar o treime din aceste brevete sunt exploatate comercial. Un aspect esențial este lipsa unei mentalități favorabile inovării în multe universități, unde nu există suficiente stimulente pentru ca cercetătorii să își comercializeze activitatea. Cadrele juridice, organizaționale și financiare pentru întreprinderile de tip spin-off din mediul universitar variază în toată Europa, generând un peisaj inegal pe întregul continent. În plus, procesul de achiziții publice din multe țări ale UE este excesiv de reticent la riscuri, favorizând furnizorii consacrați în detrimentul start-upurilor. Acest lucru limitează accesul start-upurilor la contractele de achiziții publice pentru soluții inovatoare. Procesele de achiziții corporative afectează, de asemenea, capacitatea start-upurilor de a se extinde, inovarea fiind adesea înăbușită de practicile de evitare a riscurilor.

Pentru a promova un mediu de inovare mai coerent, UE trebuie să încurajeze ecosisteme interconectate mai puternice prin acordarea unui sprijin mai mare universităților, institutelor de cercetare și start-upurilor. Sistemul brevetului unitar trebuie să fie adoptat pe deplin de toate statele membre ale UE pentru a reduce costurile brevetelor și pentru a facilita comercializarea rezultatelor cercetării. În ceea ce privește achizițiile, Comisia Europeană intenționează să revizuiască și să propună acte legislative și măsuri fără caracter legislativ privind achizițiile publice și private, care vor contribui, de

³⁰ Inclusiv ca universități de științe aplicate și ca organizații de cercetare și tehnologie.

³¹ Redstone University Startup Index – Europe's Trillion Euro Opportunity („Indicele privind start-upurile al Universității din Redstone – oportunitatea de trilioane de euro a Europei”), 2024 – <https://www.redstone.vc/research/redstone-university-startup-index>.

³² Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) a sprijinit în mod direct peste 9 900 de start-upuri și întreprinderi în fază de extindere care au mobilizat în mod colectiv fonduri externe în valoare de aproape 10 miliarde EUR, ceea ce a dus în prezent la existența unor „unicorni” și întreprinderi inovatoare cu o valoare totală de 71,2 miliarde EUR.

³³ Peste 3 500 de consilieri din cadrul Rețelei întreprinderilor europene (EEN) ajută start-upurile și întreprinderile în fază de extindere acordând sprijin gratuit pentru întreprinderi în aproape 60 de țări. Peste 1 500 de clustere stimulează, de asemenea, inovarea și competitivitatea în rândul părților interesate, inclusiv în ceea ce privește start-upurile.

asemenea, la acordarea unui sprijin mai mare start-upurilor și întreprinderilor în fază de extindere prin reducerea posibilelor bariere și încurajarea inovării. Măsurile complementare fără caracter legislativ vor consolida monitorizarea, finanțarea și rețelele naționale de competențe din toate statele membre. Prin sprijinirea colaborărilor transfrontaliere în interiorul UE și prin simplificarea accesului la procedurile de achiziții, UE poate crea un mediu mai favorabil pentru creșterea și extinderea start-upurilor. Pentru a consolida colaborarea dintre start-upuri și întreprinderi, ar trebui încurajate parteneriatele strategice, astfel încât start-upurile să își poată securiza primii clienți și să se dezvolte mai ușor. **Politica de coeziune** poate contribui, de asemenea, la conectarea actorilor regionali și naționali, promovând conectivitatea teritorială și ajutând la extinderea start-upurilor. Evaluarea la jumătatea perioadei a politicii de coeziune este un pas esențial în alinierea eforturilor regionale și naționale pentru a ajuta start-upurile să se conecteze cu întreprinderile mai mari și să pătrundă pe noi piețe.

În cele din urmă, Comisia, în cooperare cu Serviciul European de Acțiune Externă și cu statele membre, va sprijini **start-upurile să aibă acces la piețele mondiale**, inclusiv prin exploatarea acordurilor comerciale, precum și prin mobilizarea delegațiilor UE, a rețelor statelor membre și a instrumentelor specifice ale UE³⁴. Comisia va lucra, de asemenea, la o mai bună integrare a soluțiilor inovatoare oferite de start-upuri și întreprinderile în fază de extindere în lanțurile valorice ale **Global Gateway** și la acordarea de beneficii prin instrumentele sale financiare de sprijin, pentru a îmbunătăți accesul acestora pe piețele în curs de dezvoltare.

Acțiuni

- Comisia va lansa o **inițiativă „Lab to Unicorn”** („De la laborator până la unicorn”) pentru a accelera comercializarea rezultatelor cercetării. În cadrul acestei inițiative, Comisia:
 - va sprijini principalele **centre europene de start-upuri și întreprinderi în fază de extindere**, înrădăcinate în ecosisteme universitare puternice, să creeze rețele și să colaboreze la nivel transfrontalier pentru a oferi start-upurilor și întreprinderilor în fază de extindere acces reciproc la serviciile, infrastructurile și întreprinderile lor respective. Sinergiile cu rețelele existente vor fi valorificate, după caz (2026).
 - va elabora un **plan pentru acordarea de licențe, pentru partajarea redevențelor și a veniturilor și pentru participarea la capital a instituțiilor academice și a inventatorilor acestora** în momentul comercializării proprietății intelectuale și al creării de întreprinderi de tip spin-off, urmând bunele practici comerciale. Comisia va sprijini consolidarea capacităților centrelor de transfer de tehnologie și instituirea unor roluri de „creatori de întreprinderi” în cadrul organizațiilor care desfășoară activități de cercetare, inclusiv al organizațiilor de cercetare și tehnologie, al infrastructurilor de cercetare și al universităților (2026).

³⁴ Inclusiv platformele online, cum ar fi portalul Access2Markets al Comisiei, birourile de asistență specifice în țările din afara UE, rețele sprijinite de Comisie, cum ar fi Rețeaua întreprinderilor europene sau camerele de comerț naționale sau europene din interiorul UE sau de pe eventuale piețe străine.

- va furniza **orientări juridice și de punere în aplicare referitoare la normele aplicabile privind ajutoarele de stat** pentru sprijinirea start-upurilor prin clarificarea condițiilor în care universitățile și organizațiile publice de cercetare pot acorda drepturi de proprietate intelectuală în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat (2026).
- Comisia va propune un set de măsuri pentru **achizițiile publice favorabile inovării**. În mod concret:
 - În contextul **revizuirii directivelor UE privind achizițiile publice**, Comisia va căuta modalități de îmbunătățire și simplificare a accesului la achizițiile publice, ținând seama de nevoile start-upurilor și ale întreprinderilor în fază de extindere. Consultarea publică ar analiza, de asemenea, aspecte deosebit de relevante pentru start-upuri și întreprinderile în fază de extindere, cum ar fi limitarea specificațiilor și cerințelor financiare excesive în documentele de licitație și introducerea analizei costurilor și a unor dispoziții privind drepturile de proprietate intelectuală mai favorabile inovării.
 - În contextul revizuirii **Directivei UE privind achizițiile publice în domeniul apărării și securității**, Comisia va căuta modalități de promovare a includerii start-upurilor și întreprinderilor în fază de extindere în achizițiile publice și va lua în considerare o posibilă preferință acordată UE în cadrul achizițiilor publice pentru a consolida competitivitatea și suveranitatea tehnologică a UE.
 - În contextul **Actului european privind inovarea**, care completează cele menționate anterior, Comisia va căuta modalități de creștere a investițiilor totale în achizițiile publice și private în domeniul inovării în întreaga Europă: i) va oferi o procedură accelerată pentru achizițiile publice de servicii de cercetare și dezvoltare care nu intră sub incidența directivelor UE privind achizițiile publice, inclusiv achizițiile înainte de comercializare; ii) va stimula strategiile de aprovizionare orientate spre inovare pentru achizitorii privați.

Comisia va sprijini măsurile legislative menționate anterior prin **măsuri de sprijin fără caracter legislativ**, cum ar fi i) continuarea monitorizării la nivelul UE a cadrelor naționale de politică privind achizițiile publice în domeniul inovării și a investițiilor și integrarea acestora în tabloul de bord al Spațiului european de cercetare și al Sistemului european de inovare; ii) consolidarea sprijinului acordat achizitorilor publici din fondurile UE în domeniul cercetării și inovării, pentru a pune în aplicare achiziții comune în materie de inovare în sectoare și tehnologii strategice și iii) consolidarea rețelei europene de centre naționale de competențe pentru achizițiile în domeniul inovării și extinderea în continuare a acestora la toate statele membre.

5. SPRIJIN PENTRU CELE MAI BUNE TALENTE DIN EUROPA

Succesul unui start-up depinde în mare măsură de accesul la talente cu înaltă calificare. Pentru a atrage talente de vârf, unele state membre ale UE au pus în aplicare inițiative precum sistemele de vize pentru nomazii digitali, cardurile de identitate digitală de tip „e-residence” și programele privind lucrătorii calificați. Aceste sisteme sunt concepute pentru a facilita mutarea candidaților cu înaltă calificare, înlesnind accesul start-upurilor la rezerva de talente existentă la nivel mondial. Rezerva de talente la nivelul UE și parteneriatele pentru atragerea de talente vor contribui, de asemenea, la recrutarea resortisanților calificați ai țărilor terțe, fiind adaptate sectoarelor care au cea mai mare nevoie de forță de muncă calificată. În plus, 59 % dintre start-upurile din Europa au echipe distribuite la distanță, 78 % dintre echipele tehnice lucrând de la distanță. Această tendință a contribuit la prevenirea exodului regional al creierelor și a permis start-upurilor să aibă acces la o rezervă mai amplă de talente europene, reducând totodată la minimum costurile de exploatare. Totuși, activitatea în cadrul echipelor transfrontaliere la distanță este în continuare îngreunată de complexitatea obligațiilor fiscale și de securitate socială.

În pofida acestor inițiative, concurența pentru talente calificate rămâne acerbă. La această problemă contribuie obstacolele din calea mobilității transfrontaliere, în special piedicile în calea recunoașterii calificărilor, potențialul academic neexploatat, subreprezentarea semnificativă a femeilor și diversitatea limitată. În plus, start-upurile adesea nu pot oferi aceleași salarii și beneficii ca întreprinderile mai mari, ceea ce îngreunează atragerea celor mai buni angajați. Aspectele complexe legate de **opțiunile pe acțiuni ale salariaților (OAS)**, cum ar fi diferențele de tratament fiscal dintre statele membre ale UE, creează provocări suplimentare pentru start-upuri atunci când oferă compensații nemonetare pentru a atrage talente calificate.

O problemă majoră o reprezintă, de asemenea, educația antreprenorială³⁵. Mai puțin de 50 % dintre elevii din UE, din învățământul secundar și superior, au acces la vreo formă de educație antreprenorială, ceea ce împiedică dezvoltarea viitorilor antreprenori³⁶. În plus, cadrele existente pentru gestionarea și comercializarea rezultatelor cercetării academice nu dispun adesea de stimulentele necesare, deoarece universitățile acordă prioritate publicării în mediul academic în detrimentul comercializării^{37,38}.

Pentru a aborda deficitul de talente, este esențial să se îmbunătățească educația antreprenorială, asigurându-se că elevii dobândesc competențele, mentalitatea și reziliența necesare pentru a inova și a crea locuri de muncă. Programele ar trebui să fie mai bine aliniate la nevoile industriei pentru a înzestra elevii cu cunoștințe practice. În plus, promovarea **unui echilibru între femeile și bărbații aflați în funcții de conducere și a diversității** în cadrul ecosistemului start-upurilor va contribui la construirea unei rezerve de talente mai puternice și

³⁵ Comisia Europeană, Comunicarea privind Uniunea competențelor, 2025, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/union-skills_ro.

³⁶ Planul de acțiune Antreprenoriat 2020 al Comisiei Europene.

³⁷ [Challenges in academic commercialisation: a case study of the scientists' experiences](#) („Provocări în ceea ce privește comercializarea rezultatelor cercetării academice: un studiu de caz bazat pe experiențele cercetătorilor științifici”).

³⁸ Raportul Draghi (2024), p. 241.

mai reziliente. **Universitățile ar trebui, de asemenea, să se concentreze mai mult pe stimularea comercializării rezultatelor cercetării** și pe crearea unor structuri adecvate de recompensare a cercetătorilor care contribuie la formarea unor întreprinderi de tip spin-off și la transferul de cunoștințe. Armonizarea anumitor aspecte ale tratamentului **opțiunilor pe acțiuni ale salariaților (OAS)**, inclusiv impozitarea, în toate statele membre ale UE va reduce complexitatea administrativă și va încuraja mai multe start-upuri să ofere OAS ca avantaj competitiv. Pentru a contribui la menținerea talentelor, start-upurile ar trebui să adopte în continuare modelul de muncă de la distanță, asigurându-se că acestea fac față în mod eficient provocărilor legate de asistența medicală, responsabilitățile de îngrijire, contribuțiile de asigurări sociale și impozitarea pensiilor.

Directiva privind cartea albastră a UE și propunerea de directivă privind rezidenții pe termen lung sunt pași esențiali către facilitarea atragerii și menținerii talentelor cu înaltă calificare din afara UE. Totuși, cartea albastră se adresează în primul rând angajaților, și nu fondatorilor de start-upuri sau antreprenorilor inovatori. Unele state membre au instituit sisteme naționale, dar procesul rămâne fragmentat și complex. Raționalizarea acestor proceduri pentru permisele de muncă și de ședere va contribui la crearea unui sistem mai coerent și mai eficient. În plus, recrutarea internațională din țări din afara UE va fi esențială pentru a răspunde cererii tot mai mari de competențe specializate la toate nivelurile din ecosistemul start-upurilor.

Acțiuni

Comisia va lansa o **inițiativă „Blue Carpet”** pentru a sprijini atragerea și menținerea talentelor diverse și cu înaltă calificare din interiorul UE și din țări din afara UE. Ca parte a acestei inițiative, Comisia (2025-2026):

- va promova în mod activ și va consolida în continuare **educația antreprenorială** și perfecționarea, inclusiv prin intermediul EIT, promovând o participare diversă și echilibrată a femeilor și bărbaților.
- va elabora **un plan pentru un cadru de dezvoltare a carierei academice** care să recompenseze activitățile de comercializare a rezultatelor cercetării, inclusiv tranziția de la universitate la industrie și înapoi, cum ar fi prin criteriile de evaluare și promovare a personalului didactic universitar, ca parte a cadrului de competențe pentru personalul didactic universitar anunțat în Uniunea competențelor³⁹.
- va analiza bunele practici referitoare la tratamentul **opțiunilor pe acțiuni ale salariaților start-upurilor, inclusiv luarea în considerare a unor măsuri legislative de armonizare a anumitor aspecte ale tratamentului acestora.**
- va propune o recomandare **de eliminare a obstacolelor fiscale pentru angajații transfrontalieri la distanță** ai start-upurilor și ai întreprinderilor în fază de extindere.
- va prezenta un **pachet privind mobilitatea echitabilă a forței de muncă**, care să includă clarificarea normelor de coordonare a securității sociale în cazul muncii transfrontaliere de la distanță, și o **inițiativă privind portabilitatea competențelor** pentru a facilita și a simplifica în continuare recunoașterea calificărilor, inclusiv pentru resortisanții țărilor terțe (2026).

³⁹ [Comunicarea privind Uniunea competențelor](#).

- va adopta o **strategie a UE în materie de vize** care va include măsuri pentru a atrage mai bine studenții cu înaltă calificare, cercetătorii, antreprenorii și lucrătorii formați din țări terțe să vină în UE, de exemplu prin valorificarea la maximum a Directivei privind studenții și cercetătorii și a Directivei privind cartea albastră, în special în ceea ce privește fondatorii de start-upuri (T4 2025).
- va testa inițiativa **Multipurpose Legal Gateway Offices** („Birouri multifuncționale de asistență juridică și administrativă”), punând un accent special pe competențele în domeniul TIC (T4 2025). Proiectul-pilot va servi drept ghișeu unic pentru informații și asistență destinat profesioniștilor, studenților și cercetătorilor cu înaltă calificare din sectorul TIC, care sunt interesați să lucreze în UE.
- va lansa activități de informare specifice **pentru a promova Directiva privind cartea albastră a UE** în rândul lucrătorilor cu înaltă calificare din afara UE și al angajatorilor, în ceea ce privește beneficiile cărții albastre a UE, inclusiv posibilitatea ca posesorul cărții albastre a UE și membrii familiei sale să aibă un acces mai ușor la statutul de rezident pe termen lung în UE.
- **va încuraja statele membre să instituie sisteme accelerate** care să permită fondatorilor de start-upuri eligibili să obțină un permis de ședere și de muncă în cadrul unor proceduri simplificate și accelerate.
- **va simplifica și consolida serviciile EURAXESS existente pentru inovatori**, inclusiv prin oferirea de sprijin personalizat talentelor din afara UE, constând în informații esențiale privind procedurile respective în diferitele state membre ale UE.

6. ACCESUL LA INFRASTRUCTURĂ, REȚELE ȘI SERVICII

Start-upurile au nevoie de cercetare, instalații tehnologice și expertiză de vârf pentru a testa, a extinde și a valida rapid noi produse, accelerând timpul necesar introducerii pe piață și stimulând succesul comercializării. Orizont Europa sprijină acest lucru prin finanțarea întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță, care va găzdui 13 noi fabrici de IA, oferind putere de calcul și sprijin personalizat IMM-urilor și start-upurilor⁴⁰.

Rețele precum **Rețeaua întreprinderilor europene, centrele europene de inovare digitală și EIT** oferă asistență specifică. Totuși, în pofida acestor resurse, **lacunele în materie de informații, procesele complexe de acces și acordurile fragmentate de gestionare a proprietății intelectuale** reprezintă în continuare obstacole majore. Multe start-upuri se străduiesc să răzbată prin **labirintul serviciilor**, nereușind să identifice cu ușurință **infrastructurile de cercetare** sau oportunitățile de finanțare potrivite. Lipsa unor puncte de acces clare și accesul fragmentat la finanțare, servicii și informații agravează problema, ceea ce face ca start-upurile să nu dispună de căi raționalizate de accesare a sprijinului disponibil. Normele privind ajutoarele de stat pentru accesul la infrastructurile publice sunt uneori percepute ca fiind neclare.

Start-upurile, întreprinderile în fază de extindere, inovatorii și investitorii au nevoie de un acces mai rapid și mai bun la resursele necesare pentru a prospera și a crește. În contextul viitorului Fond european pentru competitivitate, Comisia va raționaliza centrele informatice existente ale UE cu scopul de a institui un punct de acces digital unic pentru ca inovatorii, investitorii și furnizorii de servicii europeni să găsească, să compare și să acceseze programe de finanțare, servicii și infrastructură. Această inițiativă va fi pusă în aplicare în complementaritate cu platforma TechEU a BEI.

Acțiuni

- Comisia va elabora o **Cartă a accesului utilizatorilor industriali la infrastructurile de cercetare și tehnologie**, inclusiv pentru start-upuri și întreprinderile în fază de extindere, și, dacă este necesar, va simplifica și armoniza condițiile de acces și contractuale divergente. Comisia va sprijini financiar accesul start-upurilor la instalațiile de calcul bazate pe IA (2025).
- Pe baza Cartei, **Actul european privind inovarea** va promova în continuare accesul întreprinderilor inovatoare la infrastructurile europene de cercetare și tehnologie prin **măsuri legislative** (T1 2026).
- Comisia va furniza **orientări juridice și de punere în aplicare cu privire la normele aplicabile privind ajutoarele de stat** pentru clarificarea condițiilor în care universitățile și organizațiile publice de cercetare pot acorda acces la infrastructură în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat (2026).

⁴⁰ care vor fi implementate în contextul Planului de acțiune continental privind IA.

7. MĂSURAREA PROGRESSELOR ÎNREGISTRATE

În prezent, nu există o definiție unică la nivelul UE a start-upurilor, a întreprinderilor în fază de extindere și a întreprinderilor inovatoare. 11 state membre ale UE au adoptat o definiție juridică a start-upului⁴¹ și cinci state membre au adoptat o definiție juridică a întreprinderii în fază de extindere⁴², în timp ce Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare și Regulamentul privind programul Orizont Europa stabilesc, de asemenea, definiții la nivelul UE în scopuri diferite. Acest lucru creează incertitudine și îngreunează colectarea de date sau evaluarea stării ecosistemului în orice moment și cu atât mai mult elaborarea unor măsuri de politică specifice pentru aceste tipuri de întreprinderi. Tabloul de bord european privind inovarea (EIS) și statisticile structurale de întreprinderi ale Eurostat (ESBS) oferă informații valoroase cu privire la întreprinderile cu o rată mare de creștere și la ecosistemele europene de inovare, dar interpretabilitatea acestora este afectată de lipsa unor definiții standard și general acceptate.

În acest context, este necesară o definiție armonizată a start-upurilor, a întreprinderilor în fază de extindere și a întreprinderilor inovatoare, nu numai pentru a măsura impactul strategiei și al măsurilor sale de politică, ci și pentru a permite Comisiei să propună măsuri specifice suplimentare de simplificare sau de sprijin pentru aceste categorii de întreprinderi.

Acțiuni

- Comisia va propune **o definiție a start-upurilor, a întreprinderilor în fază de extindere și a întreprinderilor inovatoare**, ținând seama de definițiile existente ale IMM-urilor și ale întreprinderilor mici cu capitalizare medie (T1 2026).
- Comisia va institui un **tablou de bord european privind start-upurile și întreprinderile în fază de extindere**, care va măsura, pe baza unui set de indicatori, performanța ecosistemelor europene și naționale ale start-upurilor și ale întreprinderilor în fază de extindere. Indicatorii vor include, printre altele, numărul de start-upuri, de întreprinderi în fază de extindere, de „centauri” și de „unicorni”. Tabloul de bord va fi utilizat, de asemenea, pentru a măsura impactul strategiei prin utilizarea a **trei indicatori-cheie de performanță**: 1) creșterea numărului de start-upuri în UE, 2) creșterea numărului de „centauri” în UE și 3) creșterea numărului de „unicorni” în UE (începând din 2026) și modul în care aceste cifre se compară cu cele ale concurenților de la nivel mondial.
- Comisia va efectua un **studiu anual privind start-upurile și întreprinderile în fază de extindere** pentru a evalua percepția fondatorilor de întreprinderi inovatoare cu privire la îmbunătățirea în timp a mediului de reglementare al UE (începând din 2026).

⁴¹ BG, DK, EE, EL, HU, IT, LV, LT, PT, SI, ES.

⁴² BG, DK, EE, EL, PT.

CONCLUZIE

Europa se află într-un moment crucial, iar plasarea start-upurilor și a întreprinderilor în fază de extindere în centrul agendei sale privind competitivitatea este esențială pentru stimularea creșterii și prosperității viitoare. Strategia UE privind start-upurile și întreprinderile în fază de extindere stabilește viziunea și bazele Comisiei Europene pentru această transformare, valorificând punctele noastre forte și, în același timp, oportunitățile oferite de peisajul geopolitic actual.

Această strategie adoptă o abordare holistică, simplificând procesele în fiecare etapă a dezvoltării start-upurilor, și combină acțiunile pe termen scurt cu reforme pe termen lung pentru a crea un ecosistem în care start-upurile din orice sector să poată prospera – și să poată alege să rămână și să se mute în Europa. Strategia ține seama de integrarea treptată a țărilor candidate la aderarea la UE.

Cheia succesului constă într-o punere în aplicare rapidă și eficace. Principalele jaloane, cum ar fi Actul european privind inovarea și cel de al 28-lea regim pentru întreprinderi, vor fi esențiale pentru atingerea acestor obiective. Strategia integrează sprijinul politic, legislativ și financiar, punând un accent puternic pe răspundere prin instrumente clare de urmărire. Comisia Europeană va oferi un exemplu în acest sens, implicând comunitatea start-upurilor și a întreprinderilor în fază de extindere – inclusiv prin intermediul unor reuniuni periodice ale „unicornilor” și „centaurilor” europeni – în elaborarea și punerea în aplicare a acestor planuri.

Colaborarea dintre statele membre este esențială pentru succes. Forumul Consiliului European pentru Inovare va urmări progresele înregistrate și va transforma ambiția în acțiune, în timp ce sprijinul politic va fi esențial pentru a asigura realizarea la timp și în mod eficace a obiectivelor strategiei.

Este momentul ca Uniunea Europeană să devină destinația finală a inovării, capacitând start-upurile și întreprinderile în fază de extindere să se dezvolte, să se extindă și să aibă succes. Pe continentul nostru.

Comisia invită Parlamentul European, Consiliul European, Consiliul și părțile interesate să aprobe Strategia UE privind start-upurile și întreprinderile în fază de extindere și să contribuie în mod activ la punerea în aplicare a inițiativelor pe care le stabilește.

Comisia va prezenta un raport privind punerea în aplicare a strategiei până la sfârșitul anului 2027.

STRATEGIA UE PRIVIND START-UPURILE ȘI ÎNTREPRINDERILE ÎN FAZĂ DE EXTINDERE

REZUMATUL ACȚIUNILOR

<u>I. O REGLEMENTARE FAVORABILĂ INOVĂRII</u>
Acțiuni
• Al 28-lea regim pentru întreprinderi (T1 2026) • Portofelul întreprinderilor europene (T4 2025) • Actul european privind inovarea (T1 2026) • „Testul voluntar de rezistență în materie de inovare” (T1 2026) • Reducerea sarcinilor de reglementare în sectoarele strategice (începând din 2025) • Revizuirea Regulamentului privind standardizarea (2026) • Studiu privind restructurarea întreprinderilor (2026)
<u>II. O MAI BUNĂ FINANȚARE PENTRU START-UPURI ȘI ÎNTREPRINDERILE ÎN FAZĂ DE EXTINDERE</u>
Acțiuni
• Extinderea și simplificarea Consiliului European pentru Inovare (2025) • Fondul „Scaleup Europe” (2026) • Pactul european pentru investiții în inovare (2026) • Instrumente europene de investiții pentru start-upurile și întreprinderile în fază de extindere din domeniul securității și apărării (2026) • Cadrul pentru evaluarea proprietății intelectuale (T2 2027) • Sprijin pentru investitorii providențiali europeni (2026) • Revizuirea definiției „întreprinderii aflate în dificultate” (începând cu T2 2025) • Revizuirea Orientărilor privind concentrările orizontale și neorizontale (2027) • Rețeaua marilor întreprinderi europene (2026)
<u>III. PĂTRUNDEREA RAPIDĂ PE PIATĂ ȘI EXTINDEREA</u>
Acțiuni
• Inițiativa „Lab to Unicorn” (2026) • Măsuri de achiziții publice favorabile inovării (2025-2026)
<u>IV. SPRIJIN PENTRU CELE MAI BUNE TALENTE DIN EUROPA</u>
Acțiuni

• Inițiativa „Blue carpet” (2025-2026) • Pachetul privind mobilitatea echitabilă a forței de muncă (2026)
<u>V. ACCESUL LA INFRASTRUCTURĂ, REȚELE ȘI SERVICII</u>
Acțiuni
• Carta accesului utilizatorilor industriali la infrastructurile de cercetare și tehnologie (2025) • Actul european privind inovarea, care promovează accesul întreprinderilor inovatoare la infrastructurile europene de cercetare și tehnologie (T1 2026) • Orientări privind normele aplicabile privind ajutoarele de stat pentru acordarea accesului la infrastructură de către universități și organizații publice de cercetare (2026)
<u>VI. MĂSURAREA PROGRESSELOR ÎNREGISTRATE</u>
Acțiuni
• Definiția start-upurilor, a întreprinderilor în fază de extindere și a întreprinderilor inovatoare (2026) • Studiu anual privind start-upurile și întreprinderile în fază de extindere (începând din 2026) • Tabloul de bord european privind start-upurile și întreprinderile în fază de extindere (începând din 2026)